

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Tdo/18/2024
Identifikačné číslo spisu:	4120010741
Dátum vydania rozhodnutia:	26.03.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Juraj Kliment
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:4120010741.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Petra Štífta a JUDr. Mariána Mačuru v trestnej veci obvineného U. Š. pre obzvlášť závažný zločin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov a prekurzorov a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d), ods. 2 písm. a), písm. c), písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b), písm. j) Trestného zákona a § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 26. marca 2024 v Bratislave dovolanie obvineného U. Š., podané prostredníctvom jeho obhajkyne Mgr. Nadi Fujákovej proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 18. marca 2021, sp. zn. 4To/4/2021, a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného U. Š. odmieta.

Odôvodnenie

Okresný súd Nitra (ďalej aj „okresný súd“) rozsudkom z 1. decembra 2020, sp. zn. 1T/43/2020, uznal obvineného U. Š. za vinného pre obzvlášť závažný zločin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov a prekurzorov a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d), ods. 2 písm. a), písm. c), písm. d) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. b), písm. j) Tr. zák. a § 139 ods. 1 písm. a) Tr. zák. na tam uvedenom skutkovom základe.

Za to súd obvinenému uložil § 172 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 2 Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 11 (jedenásť) rokov. Podľa § 48 ods. 4 Tr. zák. súd zaradil obvineného na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Podľa § 60 ods. 1 písm. a) Tr. zák. trest prepadnutia vecí: mobilného telefónu značky F. J., SIM karty mobilného operátora Z. a podľa § 76 ods. 1 Tr. zák. a § 78 ods. 1 Tr. zák. ochranný dohľad na 3 (tri) roky.

Proti uvedenému rozsudku podal odvolanie v zákonnej lehote obvinený U. Š. voči všetkým jeho výrokom. O odvolaní rozhodol Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) uznesením z 18. marca 2021, sp. zn. 4To/4/2021, postupom podľa § 319 Tr. por. tak, že ho ako nedôvodné zamietol.

Dňa 29. decembra 2023 obvinený U. Š. prostredníctvom svojej obhajkyne Mgr. Nadi Fujákovej podal

písomne odôvodnené dovolanie, v ktorom uplatnil dovolacie dôvody v zmysle ustanovenia § 371 ods. 1 písm. g) a písm. i) Tr. por., že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom, resp. je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

K uvedeným dovolacím dôvodom uviedol, že rozhodnutie krajského súdu je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom, pretože v konaní nebol vypočutý svedok L. E., napriek tomu, že jeho výsluchu sa domáhal prostredníctvom svojho obhajcu. V ďalšom obvinený mal za to, že skutková veta rozsudku súdu prvého stupňa neobsahovala individualizáciu každého jedného čiastkového útoku „distribúcie drogy ako pokračovacieho trestného činu, a to tak, aby každý jeden takýto čiastkový útok nemohol byť zamenený s iným čiastkovým útokom, pričom poukázal na rozhodnutie č. R 51/2016 zverejnené v Zbierke stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod č. 6/2016.

Vzhľadom na vyššie uvedené obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací vyslovil, že uznesením Krajského súdu v Nitre z 18. marca 2021, sp. zn. 4To/4/2021, ako aj rozsudkom Okresného súdu Nitra z 1. decembra 2020, sp. zn. 1T/43/2020, bol porušený zákon v neprospech obvineného a aby súčasne zrušil napadnuté uznesenie Krajského súdu v Nitre, ako aj rozsudok Okresného súdu Nitra a aby prikázal Okresnému súdu Nitra, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvineného U. Š. sa vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Nitra (ďalej aj „prokurátor“) podaním z 4. marca 2024 konštatujúc, že obvineným uplatnené dovolacie dôvody nie sú dané, pričom mal za to, že uvedený trestný čin je trvácim trestným činom, nakoľko od momentu zabezpečenia omamnej alebo psychotropnej látky do momentu jej predaja páchatel' napĺňa zákonné znaky skutkovej podstaty § 172 ods. 1 písm. c), písm. d) Tr. zák., nakoľko kúpil, resp. inak si zadovážil omamnú a psychotropnú látku, ktorú držal. Z uvedeného dôvodu nebolo potrebné vymedziť každý jednotlivý čiastkový útok spočívajúci v predaji omamnej alebo psychotropnej látky v skutkovej vete obžaloby. Taktiež mal za to, že zamietnutie návrhu na výsluch svedka nemožno vyhodnotiť ako „dôkaz, ktorý nebol vykonaný zákonným spôsobom“, navyše išlo o svedka, ktorý ani nemal vypovedať k samotnému skutku. Vychádzajúc z uvedeného prokurátor navrhol, aby dovolanie obvineného bolo odmietnuté na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c) Tr. por.

Výjadrenie prokurátora bolo 5. marca 2024 zaslané na vedomie obvinenému ako aj jeho obhajkyni, ktorí k vyjadreniu prokurátora do termínu konania neverejného zasadnutia dovolacieho súdu nezaujali žiadne stanovisko.

Dovolanie obvineného U. Š. spoločne s kompletným k veci prislúchajúcim spisovým materiálom bolo 6. marca 2024 riadne predložené Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na konanie a rozhodnutie o podanom dovolaní.

Po predložení veci najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) predbežne preskúmal dovolanie obvineného spolu s predloženým spisovým materiálom a zistil, že dovolanie je prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Tr. por.], bolo podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.], po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov (§ 372 ods. 1 Tr. por.), prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.), na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 3 Tr. por.) a spĺňa aj nevyhnutné obsahové náležitosti (§ 374 Tr. por.). Zároveň ale najvyšší súd zistil, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zjavné, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

Úvodom najvyšší súd pripomína, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávnych väd, a nie na revíziu skutkových zistení ustálených súdmi prvého a druhého stupňa, ani k preskúmvaniu nimi vykonaného dokazovania. Dovolanie má byť len skutočne výnimočným prielomom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom

prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, prípadne korigovať v intenciách Trestného poriadku len odvolací súd (§ 322 ods. 3 Tr. por., § 326 ods. 5 Tr. por.). Dovolací súd nie je všeobecnou treťou inštanciou zameranou na preskúmavanie všetkých rozhodnutí súdov druhého stupňa a samotnú správnosť a úplnosť skutkových zistení nemôže posudzovať už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený eo ipso prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní sám vykonávať. Na objasnenie okolností prípadne potrebných na rozhodnutie o dovolaní môže dovolací súd vykonať dokazovanie len v obmedzenom rozsahu podľa § 379 ods. 2 Tr. por. Preto možnosti podania dovolania musia byť obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštancia.

Rovnako najvyšší súd považuje za potrebné pripomenúť, že v dovolacom konaní je (okrem výnimky uvedenej v § 385 ods. 2 Tr. por.) viazaný rozsahom a obsahom dovolateľom uplatnených námietok (R 120/2012-I). Viazanosť dovolacími dôvodmi teda na strane jednej limituje rozsah prieskumnej právomoci dovolacieho súdu, na strane druhej ale „zaťažuje“ aj samotného dovolateľa (zastúpeného profesionálnym obhajcom z radov advokátov), ktorý svoje výhrady musí koncipovať spôsobom nevzbudzujúcim pochybnosti o tom, čo vlastne konajúcim súdom vytýka (uvedené má potom súvis s preskúmaním podmienok podľa § 371 ods. 4, ods. 5 Tr. por.).

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por., najvyšší súd stabilne judikuje, že ak je rozhodnutie založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom, možno úspešne uplatňovať len v takých prípadoch, keď zistené porušenie zákona svojou povahou a závažnosťou zodpovedá porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Nesprávny procesný postup pri získaní alebo vykonávaní dôkazov tak môže viesť k naplneniu tohto dovolacieho dôvodu iba vtedy, ak mal negatívny materiálny dopad na práva obvineného, teda vtedy, ak odsúdenie obvineného bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkaze, ktorého získanie alebo vykonanie sa spochybňuje.

Z gramatického výkladu uvedeného zákonného ustanovenia v prvom rade plynie, že musí ísť predovšetkým o taký prípad, v ktorom konajúci súd oprel svoje rozhodnutie na dôkazoch, ktoré boli síce pred ním vykonané, avšak neboli vykonané zákonným spôsobom. Vecne správnou a ústavne konformnou interpretáciou formulácie o dôkazoch, ktoré neboli „súdom vykonané“ zákonným spôsobom“, je extenzívny (rozširujúci) výklad v tom smere, že nejde len o nesúlad so zákonom pri samotnom výkone dotknutého dôkazu v súdnom konaní, ale takou procesnou chybou je zasiahnutý aj dôkaz, ktorý bol už prvotne nezákonne získaný.

Z uvedeného dôvodu preto nemožno pod dovolací dôvod podľa § 371 písm. g) Tr. por. podradiť také prípady, kedy konajúci súd založil svoje rozhodnutie na dôkazoch, ktoré neboli pred súdom vykonané ergo na skutočnostiach, ktoré neboli pred súdom prebraté (§ 278 ods. 2, Tr. por.) ergo konajúci súd nevykonával dôkaz, resp. vykonanie dôkazu odmietol.

Pri takýchto pochybeniach súdov prichádza do úvahy vykonanie prieskumu, či uvedené pochybenie súdu nemožno podradiť pod dovolací dôvod uvedený v ustanovení § 371 písm. c) Tr. por., že bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. najvyšší súd dlhodobo judikuje, že právo na obhajobu je potrebné chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu (§ 34 ods. 5 Tr. por.). Za porušenie práva na obhajobu podľa tohto ustanovenia preto nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Tr. por., resp. uplatnení oprávnenia podľa § 2 ods. 11 Tr. por. Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učinенý podľa § 2 ods. 12 Tr. por. o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a nebude ju už overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., ktoré vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie

právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu (R 7/2011).

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. považuje najvyšší súd za nevyhnutné zdôrazniť, čo v rámci svojej rozhodovacej činnosti notoricky opakuje, a síce pre naplnenie tohto dovolacieho dôvodu je nevyhnutné, ako aj napokon zo samotnej dikcie Trestného poriadku vyplýva, aby zistené porušenie práva na obhajobu bolo zásadné. Inými slovami povedané, nie každé porušenie práva obvineného na obhajobu, resp. porušenie práva obvineného na obhajobu s akoukoľvek intenzitou, zakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.

Takéto porušenie musí teda kardinálnym, kľúčovým spôsobom zasiahnuť do možnosti obvineného uplatniť svoje základné právo brániť sa proti tvrdeniam obžaloby. Pri samotnom posudzovaní, či v konkrétnom prípade bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, je potrebné vychádzať zo všetkých okolností a špecifik konkrétného prípadu a tieto individuálne, ako aj vo vzájomných súvislostiach, vyhodnotiť. Právo na obhajobu treba chápať ako vytvorenie podmienok pre úplné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva.

Obvinený svoju prvú dovoláciu argumentáciu založil na tom, že vo veci konajúce súdy nevykonali dôkaz - výsluch svedka L. E., napriek tomu, že vykonanie tohto dôkazu obvinený v konaní navrhoval. Uvedené tvrdenie dovolateľa však nezodpovedá zisteniam vyplývajúcim z trestného spisu. Zo zápisnice o hlavnom pojednávaní konanom 27. novembra 2020 (č. l. 673) je zistiteľné, že obhajca obvineného a obvinený na otázku samosudkyne, či strany majú nejaké návrhy na doplnenie dokazovania, odpovedali, že návrhy na doplnenie dokazovania nemajú. Navyše zo zápisnice o verejnom zasadnutí z 18. marca 2021, na ktorom odvolací súd rozhodoval o odvolaní obvineného proti rozsudku súdu prvého stupňa, vyplýva, že obhajca obvineného žiadal vypočuť svedka L. E. v konaní po zrušení a vrátení veci súdu prvého stupňa. (č. l. 764). Z obsahu uvedeného návrhu implicitne vyplýva, že obhajca obvineného výslovne nenavrhol vypočuť svedka L. E. pred rozhodnutím odvolacieho súdu o podanom odvolaní. Berúc do úvahy uvedené zistenia mal dovolací súd za to, že uvedená dovolacia námietka obvineného nie je dôvodná ani v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por..

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. najvyšší súd stabilne judikuje, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o jeho existencii je vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy prvého a druhého stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi prvého a druhého stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať. Inak povedané, vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého, prípadne druhého stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať alebo korigovať len odvolací súd. Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu „odvoláciu“ inštanciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu druhého stupňa.

V dôsledku uvedeného iba s poukazom na nesprávne skutkové zistenia alebo na nesúhlas s hodnotením vykonaných dôkazov nemožno potom vyvodzovať predmetný dovolací dôvod. Ten je totiž daný len v tých prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na inom nesprávnom hmotnoprávnom posúdení. Ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. teda vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu.

V rámci posudzovania existencie tohto dovolacieho dôvodu dovolací súd skúma, či skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol správne podradený (subsumovaný) pod príslušnú skutkovú podstatu

trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu. Do úvahy prichádzajú alternatívy, že skutok mal byť právne kvalifikovaný ako iný trestný čin alebo, že skutok nie je trestným činom. Spomenutý dovolací dôvod naplňa aj zistenie, že rozhodnutie je založené na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, pričom pod nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia je potrebné rozumieť napr. nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť činu (§ 24 až § 30 Tr. zák.), premlčania trestného stíhania (§ 87 Tr. zák.), ďalej pochybenie súdu pri ukladaní úhrnného trestu, súhrnného trestu, spoločného trestu alebo ďalšieho trestu (§ 41 až § 43 Tr. zák.) ako i ukladania trestu obzvlášť nebezpečnému recidivistovi podľa § 47 ods. 2 Tr. zák.

Pokiaľ ide o konkrétne dovolacie námietky obvineného vo vzťahu k uplatneniu dovolacieho dôvodu podľa písm. i) § 371 ods. 1 Tr. por., a teda ťažiskovej dovolacej argumentácie obvineného v otázke neúplnosti popisu skutkovej vety odsudzujúceho rozsudku, najvyšší súd v prvom rade poukazuje na to, že obvinenému bolo kladené za vinu spáchanie obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov a prekurzorov a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d), ods. 2 písm. a), písm. c), písm. d) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. b), písm. j) Tr. zák. a § 139 ods. 1 písm. a) Tr. zák., teda na viacerých osobách, na chránenej osobe - dieťať a už bol za taký čin odsúdený.

Obvinený svoju dovoláciu argumentáciu opieral predovšetkým o tvrdenie, že predmetný trestný čin je trestným činom pokračovacím, a preto bolo potrebné v skutkovej vete odsudzujúceho rozsudku individualizovať každý jednotlivý čiastkový útok „distribúcie drogy“, v podstate in concreto uviesť kedy, komu a koľko drogy v jednotlivých prípadoch obvinený predal, odovzdal.

Najvyšší súd považuje za potrebné v prvom rade uviesť, že uvedená dovolacia argumentácia obvineného vychádza z nesprávnej premisy o tom, že predmetný trestný čin je pokračovacím trestným činom.

Pokiaľ k spáchaniu trestného činu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 Trestného zákona dôjde jedným konaním páchatel'a, ktorým v určitej dobe a na určitom mieste predával omamné či psychotropné látky viacerým osobám, potom predaj vo vzťahu k jednotlivým osobám nepredstavuje dielčie útoky pokračujúceho trestného činu v zmysle ustanovenia § 122 ods. 10 Trestného zákona a § 10 ods. 16 Trestného poriadku (primerane rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky publikované pod číslom R 6/2008, resp. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4Tdo/49/2019).

Vychádzajúc z uvedeného má najvyšší súd za to, že skutková veta odsudzujúceho rozsudku, ktorým bol dovolateľ uznaný za vinného spĺňa nevyhnutné náležitosti v zmysle § 163 ods. 3 Tr. por., keďže v nevyhnutnom rozsahu obsahuje presný popis trestného činu, ktorého sa výrok týka, a to nielen zákonným pomenovaním a uvedením právnej kvalifikácie, ale aj uvedením miesta, času a spôsobu spáchania, ako aj iných skutočností potrebných na to, aby skutok nemohol byť zamenený s iným.

Berúc do úvahy vyššie rozvedené, dovolací súd dospel k záveru, že dovolací dôvod podľa § 371 písm. i) Tr. por. nebol naplnený.

Na základe vyššie uvedených skutočností dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľom uplatnené dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. g), písm. i) Tr. por. nie sú dané, a preto jeho dovolanie na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, postupom podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol.

Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.